



## СРЕЩИ

*От Коледния панаир на книгата в НДК – София, сред пъстротата на издателска продукция, бяхме впечатлени от*

### БИБЛИОФИЛСКО ИЗДАТЕЛСТВО "ЛИКОВСКИ"

Лъчезар Георгиев

В столицата от 13 до 17 декември 1994 г. се проведе Коледният панаир на книгата. Авторитетни и по-малко познати издателства от цялата страна и чужбина изложиха разнообразни по тематика и оформление книги. Наред с традиционното многообразие на художествена преводна литература (за сметка на незначителен брой български автори – белетристика, поезия, публицистика) се забелязваше определен интерес към научната, учебната, учебно-помощната и друг тип специализирана литература, представена предимно от Академично издателство "Марин Дринов", Университетско издателство "Св. Климент Охридски", издателство "Наука и изкуство", Университетско издателство "Св. св. Кирил и Методий". Със своя оригинална творческа физиономия се показва и библиофилското издателство "Ликовски" – София.

Издателството е създадено през 1992 г. Президентът-стопанин е и редактор на повечето от издадените книги. Сам е интересна творческа личност – има определен интерес към исторически проучвания, автор е на 14 селищни монографии. Допреди година работи в издателска къща "Земя" – София, после започва самостоятелна издателска дейност.

По-характерното за това малко познато издателство с определено място в столичния книжовен живот е неговата специфична ориентираност – към онези любители на книгата като предмет на изкуството, към библиофили, държачи на

ценното и стойностното. Друга отличителна черта на "Ликовски" е малотиражността и високото качество на всеки екземпляр от изданието. Образец за полиграфическо изпълнение е водещата библиотечна поредица "Наследство", в която са планирани за издаване 27 български автори на поезия, неиздавани от десетки години. Част от тях са вече отпечатани от "Ликовски". Така например на пазара се появи стихосбирките на Сирак Скитник, Мара Белчева, Екатерина Ненчева, Никола Ракитин. Издателят функционално е подбрал най-доброто от тези поети или пък най-сполучливите им книги. Самите автори имат своето място в литературните процеси от началото на века до 30-те и 40-те години, но по една или друга причина са били подминавани, забравяни или споменавани мимоходом.

Форматът на поредицата книги е малък, т. нар. "златно сечение" – 60x90/64. Форзаците са оформени според емблемата на издателството. Хартията е 115-грамова (магномат), доставяна от Австрия. Подвързията се изпълнява безупречно, като заглавията се отпечатват със златно фолио. На контратитулната страница се поставя поредният номер на дадения екземпляр от изданието, с печата на издателството. Указва се много точно тиражът. Обикновено той се движи между 500 и не надвишава 1000 екземпляра.

Подвързията на книгите от поредицата се извършва ръчно, в издателството.

Самият издател не разполага с голям екип. Помагат му членовете на семейството и за книговезките операции, и за пласирането на продукцията. Постепенно издателство "Ликовски" се специализира и в изработката на т. нар. двусъставна подвързия. Операциите също са ръчни и изискват голяма прецизност. Материалите се набират трудно, но създадените връзки с полиграфисти улесняват издателя. Към разнообразието на продукция може да се посочи още и изработката на специални махагонови кутии, които отвътре са тапицирани и са предназначени за поставяне на книги от поредицата. Действително те изглеждат твърде луксозно и са предназначени за истински библиофили, но си струва човек да има поне едно такова произведение, съчетание между изкуството на книгата и опитността на майстора, работещ с дървесината.

Сред издадените от "Ликовски" книги има и по-друг тип издания – "Богородичен хляб. От селските черкви на Предбалкана до френската столица" (1992) от Илия Пехливанов и "Отвъд чертата" (1994) от Георги Заркин.

Луксозно поднесената книга на Георги Заркин включва негови стихове, писани в затвора, и писма до негови роднини. Авторът е убит зверски в Пазарджишкия затвор на 7 август 1977 г. Тази книга е първата му задочна среща с читателя – книга на истински десидент, борец срещу тоталитаризма в най-уродливите му форми. Предговорът на Николай Ликовски хвърля допълнителна светлина върху биографията и творчеството на този даровит поет с будна гражданска съвест.

Със специфичната си тематична насоченост и оригиналността на издателските решения "Ликовски" се нарежда между издателствата в страната, които заслужават внимание и поощрение като истински дейци на книжовността.

## ЛЮДМИЛА ХАРМАНДЖИЕВА – ДИРЕКТОР НА ИЗДАТЕЛСТВО "АРЛЕКИН", БЪЛГАРИЯ

*Вече две години и България е сред двадесетте страни, които издават книги на "Арлекин" – световноизвестното издателство на любовни романи.*

Вие сте ръководителка на едно от най-популярните издателства на любовни романи у нас, чийто книги спечелиха много и трайни почитатели. В какво се крие разковничето на този успех?

В качествата на самите книги. Рекламата също има голямо значение. Когато "Арлекин" се появи на българския пазар, вече имаше утвърдени издатели на любовни романи и жанрът бързо набираше популярност. Нашите книги просто намериха своето място и успеха да се наложат по определени причини – те са съвременни, динамични, написани леко, с чувство за хумор, завършват щастливо, утвърждават вечните общочовешки морални ценности, което ги прави приемливи за читатели от най-различни страни, независимо от техните специфични културни традиции. Посрещнати бяха възторжено от нашите читатели. Често получаваме писма. За мен е удивително колко зряло и правилно разбират и приемат читателите както нашите книги, така и самия жанр, и колко повърхностни са в оценките си някои медии, които понякога явно в желанието си за евтини сензации умишлено създават погрешно обществено мнение.

Направо е парадоксално разминаването между нормалното отношение на читателите към любовните романи и преднамерената ирония на някои журналисти, която всъщност издава ниско културно самочувствие и елементарно непознаване на културните процеси.

Какви бяха мотивите ви, когато поехте отговорните функции на директор на "Арлекин", какви са вашите амбиции, най-важното в стратегията на издателството?

Постъпих в "Арлекин България" още от създаването му. За мен беше истинско предизвикателство да работя в това световно издателство, с неговия професионален стил и ритъм на работа, с всички трудности, които срещаме по пътя към успеха. Мисля, че най-важното в стратегията на издателството е никога да не стои на едно място, всяко постижение да е трамплин за следваща по-голяма цел.

Какви са главните ви принципи и изисквания при избора на сътрудници в екипа ви?

Да са най-добрите в своята специалност. Професионалните им качества. Да са лоялни и да вярват в това, което вършат.

Какво бихте казали за световното семейство на "Арлекин"?

Не бих искала думите ми да прозвучат като реклама, но канадското издателство "Арлекин" е наистина най-голямото и утвърдено издателство в света на съвременни любовни романи. Подчертавам съвременни, защото най-големите конкуренти на "Арлекин" са по-изявени в исторически романи. Книгите на "Арлекин" се разпространяват в повече от 100 страни на 26 езика. В някои европейски страни "Арлекин" работи в сътрудничество с едни от най-големите местни издателства – например във Франция – с "Ашет", в Германия – с "Шпрингер", в Италия – с "Мондадори" и др. Историята на успеха на "Арлекин" е доста интересна и дълга, може би тема за отделен разговор.

Имате ли образци на издатели на "Арлекин" от други страни и с какво ви възхищават те?

Те са много. Най-вече със своя замах, с високия си професионализъм, със своята всеотдайност в работата, с неизтощимата си творческа енергия. От по-новите бих споменала издателствата на "Арлекин" в Чехия, Полша, Унгария – дейността им е изключително успешна.

С кои институции, издатели и специалисти си сътрудничите най-успешно и от кого получавате стимул в нелеката си дейност?

Ние работим добре с повечето свои партньори, не бих могла да изброя всички. Имаме добро сътрудничество с печатница "Образование и наука", с Народната библиотека "Св. св. Кирил и Методий" и други културни институции, с вестници, радиостанции, рекламни агенции, с някои разпространители – много са. Най-силният стимул за мен лично са чудесните, откровени и понякога трогателни читателски писма. Хората ни пишат с толкова любов, с толкова доверие споделят своите мисли, чувства, препоръки, уверяват ни, че нашите книги им носят радост, успокоение, ведро настроение, дори житейски поуки.

Какво мислите за лоялността и професионалната етика между българските издатели?

Има още много да се желае. Пиратството например е много обидно явление, а се шири доста откровено.

Бихте ли посочили проблем номер едно в българското книгоиздаване днес и как виждате решаването му?

Разпространението – неговите структури, или по-скоро липсата на такива. Трудно ми е да посоча начин за цялостното му решаване. Засега всеки издател се спасява поединично, но това е много сложен проблем със сериозни последици за качеството и съдбата на книгоиздаването изобщо.

Как успявате да се оправите с отговорностите на майка, съпруга, дъщеря, директор на издателство?

Благодарение на обичта, разбирането и подкрепата на своите близки.

Какво човешко качество цените най-високо? С какво не можете да се примирите?

Почтеността. Не мога да се примиря с лъжата, измамата.

Има ли нещо, към което сте се стремяли цял живот и много силно желаете да постигнете?

Винаги съм се стремела да бъда вярна на себе си и да постигам всичко със собствени сили.

Какво ще пожелаете на читателите на "Арлекин"?

Да продължат да ни харесват. Да бъдат щастливи.

Вашето послание към новото списание "ИЗДАТЕЛ"?

УСПЕХ! Такова издание ни е жизнено необходимо.

Разговора води КОНСТАНТИНА НЕДКОВА